

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XIII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO DIVADLA PRO DĚTI

LISTOPAD 1994

číslo

5

*Na návrh
odborné poroty
byly uděleny tyto ceny:*

- ☐ Vítu HERZINOVÍ za roli Kralevice ve hře Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA
- ☐ Pavlu TRDLOVI za scénu ke hře Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA
- ☐ Pavlu TRDLOVI za režii hry Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA
- ☐ Jitce SMEJKALOVÉ za autorskou interpretaci předlohy Josefa Čapka POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE
- ☐ Petru VAŇKOVÍ za autorskou interpretaci předlohy Josefa Čapka POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE
- ☐ Divadlu ŠTĚK a spol. Hranice na Moravě za inscenaci O ŠKAREDÉ PRINCEZNĚ podle předlohy Lubomíra Feldeka
- ☐ Divadelnímu souboru DUHA Polná za inscenaci POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE podle předlohy Josefa Čapka
- ☐ Divadelnímu souboru MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem za inscenaci hry Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA

*Na návrh odborné poroty
jsou doporučeny tyto soubory a jejich inscenace
k účasti na Jiráskově Hronově 1995:*

- ☐ Na 2. místě: Divadlo ŠTĚK a spol. Hranice na Moravě s inscenací O ŠKAREDÉ PRINCEZNĚ podle předlohy Lubomíra Feldeka
- ☐ Na 1. místě: Divadelní soubor DUHA Polná s inscenací POVÍDÁNÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE podle předlohy Josefa Čapka

*Na návrh odborné poroty
je nominován k účasti na Jiráskově Hronově 1995*

- ☐ Divadelní soubor MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem s inscenací hry Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA

Cenu dětské poroty získal:

- ☐ Divadelní soubor MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem s inscenací hry Jana Jílka PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA.

Dámy a pánové,

vážení přítomní, drazí pozůstalí. Ano, pozůstalí, neboť naše krásná, něžná, rozkošná, hubatá, libežná, drškatá, ale i kultivovaná POPELKA odchází proměněna v princeznu. Chceme poděkovat Vám všem, neboť z jedenácti ji předložených kouzelných oříšků divadla, se nám všem podařilo POPELKU obléci, obouti, jistými hmotnými statky ji vybavit, takže nyní do světa odchází, aby našla to - co jsme ji, a za to opět dík - nevnucovali. Odchází, aby si našla partnera.

Drazí pozůstalí, nezbyvá, než se na této hostině pokusit o ohlédnutí, byť mnohé, ba snad všechno, bylo již řečeno v rozborových diskuzích. Nuže, máchněme ramenem kosiště, a dotekem si připomeňme to, co v dobrém i zlém nejspíše stojí mít na paměti.

Obvyklá a stálá bolest, že nejsou dramatické texty pro divadlo dětem, platí v jisté objektivní rovině. Ano, není jich dostatek, ale na této POPELCE jsme se setkali spíše s problémem výkladu zvolených textů, než jejich absencí jako takovou, nehledě i na to, že ve zde nabízené edici máte za málo korun co vybírat. I pro profesionální divadlo jsem je zakoupil, neboť texty tam jsou. Ano, jde o jejich výklad, ano, jde i o to, nechat se těmito texty inspirovat k vlastní autorské tvorbě nad text a mimo text. Konstatujeme, že texty tedy ano, ale paradoxně se problém tentokrát přesunul do roviny zvolených scénických prostředků ke sdělení smyslu a významu pro to, co nám jako divákům nabízíte, abychom s vámi sdíleli. Proměnil se zásadně hodnotově tak, že prostředek se sám o sobě stal cílem, a ne cestou k výpovědi, což se například nejpřehlasněji stalo, aby bylo jasno o čem je řeč, v případě Cipakování a Karkulina. Chceme připomenout, že dramaturgie je nedílně spjata s režijní a scénickou koncepcí, a tudíž byste měli při rozhodování se co hrát uvažovat ve všech rovinách současně, a souběžně poměřovat režii scénou, scénou dramaturgií, a tak pořád dokola, nezapomenout na herecký potenciál, žánr, v němž se chcete vyslovit, prostředky jimiž se chcete vyslovit et cetera. Že je to práce pro vraha? To víte, že ano. A kdo vám prosím vás řekl, že divadlo je snadná věc? A kdo vám říká, že v této prazákladní situaci je na tom profesionální divadlo lépe. Kdepak, divadlo z profese či divadlo z lábosti, když už přistoupíme na jistou kategorizaci, mají jen jeden jazyk, a ten musíme respektovat, jinak se nedomluvíme nejen s diváky, ale ani mezi sebou. Poslyšte, vždyť divadlo je druh umění, v němž jsou ostatní druhy umělecké rozpuštěny a vždy zastoupeny, byť pokaždé v různém poměru. A to je další bolest. Každý jazyk, tedy ten mateřský, i ten umělecký, má svoji abecedu a gramatiku a neméně, a tady se dva předchozí rody zúročují, svoji poetiku. Protože musím umět nejen jazyk jako takový, abych byl vůbec schopen sdělit základní primární potřeby, ale musím s ním umět zacházet tak, abych dokázal sdělit svoje otázky, lásky, trápení, abych byl schopen komunikace o člověčenství a jeho problémech v rovině metafyzické - dovolte toto označení - tedy v rovině umění, v rovině, kterou se navzájem nejvíce a nejobsažněji zasahujeme.

Konec teoretizování, jen naposled připomenutí, že CO - PROČ - JAK jsou spojené nádoby, a nelze je mimo rovinu ryze teoretickou, a i zde jen v jisté míře, zkoumat a používat odděleně. Že slyšíte, co víte? To je dobře, ale nezaškodí připomenout. Neuškodí též připomenout důslednost, což bývá kategorie opomíjená, neb často se pohybujete v rovině pouze informativní, a ne v její nadstavbě, jež teprve je schopna komunikace, že často sdělujete výsledek procesu a ne proces sám, takže divák chudák pak musí konstruovat a dofabulovávat a dodělovávat - také pěkné slovo - to, co jste opomněli. Takže divadlo je sdílený zážitek, spoluzažití zážitku, jež hmotnými prostředky vytváří energii, na niž si nemůžete sáhnout, ale jež nás zasahuje, a jen přes ni spolu pak vedeme rozhovor.

Snad už poslední poznámka, která souvisí s žánrem jako takovým, s jeho zákony a předpisy, v jejichž rámci mohou dělat, co chci, jen je nesmím popřít. Žánrové omezení dává větší svobodu, neboť vás nutí k větší kreativitě, obraznosti. Jen hloupý příměr, aby bylo jasno. Přes křižovatku se chodí na zelenou. Na červenou můžete přecházet když nic nejede, když umíte kličkovat, když znáte jak se chovají dopravní prostředky. Můžete všechno, jen nesmíte a nemůžete popřít sám fakt, že platí zelená a červená, jinak máte předplacenu cestu do pekel. Žánr jsou právě takovéto mantinely, a vy jste povinni pro své sdělení je nalézt v té nejoptimálnější míře. Na této POPELCE se též právě ukázkově předvedlo, co se stane, když si spletete mantinely žánru.

Jestliže v Ševci Ondrovi a komtesce Julince měl být na základě textu dán prostor pro budování dramatických situací, paradoxně byla dána přednost důrazu na slovo, na sám text, který informoval ale nemohl být sdílen. V Cipakování naopak, kde síla je v slovu, v konotacích jež sražením slovních představ mají schopnost se

OPONA. (Z CYKLU SLAUNĚ TRAGEDIE)

udát, byl kladem důraz na budování situací ve smyslu vytváření pravděpodobných realistických prostředí, a opět jsme se nepodíleli. Jestliže v Pejškovi a kočičce byl naopak text i situace v literě podkladem pro hraní si v tom nejzákladnějším a nejkouzelnějším slova smyslu, podklad stejné hodnoty se v Karkulinovi proměnil do temné odvrácené strany téhož hraní si. POZOR - mluvíme o uchopení, o principu, a vyjmenované příklady jsou zde zástupné za ty, kde se podobné problémy nevy-skytovaly v tak krystalické podobě. Ano, mnohokrát jsme připomněli, a tedy ještě jednou, že v jednotlivých složkách právě jmenovaných inscenací, odtržené od sdělovaného, bylo vše v pořádku, ale pozor, kvalitní přísady ještě nestvoří kvalitní pokrm, stejně jako když z ingrediencí na palačinku vaříme guláš. Lze říci, že toto, tato problematika byla úběžníkem letošní POPELKY.

A dost.

Porota se rozhodla právě pro výše zmíněné, reagovat ve svém právu na ocenění, pouze na ty inscenace, u nichž nedošlo k těmto rozporům, a které nejlépe naplnily divadelnost, tedy podstatu divadla jako druhu umění, a to bez ohledu na různé prohršky na rozbořech probírané. Porota rezignovala na udělování cen za výkony, jež samy o sobě byly na výši, ale v kontextu té které inscenace vlastně neexistovaly, neboť nebyly zapojeny do sdělení jako takového, takže nedošlo ke komunikaci tvaru divadelního jakožto celku. A pouze vzhledem k celku, vzhledem k divadlu, zvolila porota tento přístup.

Dámy a pánové, velké a opravdu vřelé díky vám všem. Díky za divadlo a zážitky z něho k nám plynoucí, díky, a to opravdu, i za ty krůčky vedle, neboť inspirace pramení z kladů i záporů, díky za vaše usilování na této milované, ale těžké lísce dědičné.

Avšak, ladným krokem, na něj radostno především ze zadu pohleděti, mizí princezna POPELKA v prvním z devatera lesů pohádky. Než, pomněte, kdesi už vříská malá POPELUŠKA, která si od vás za dvanacte měsíců vyžádá služeb srdce i rozumu v podobě divadelních oříšků.

HOWGH přátelé válečníci

